

'İrk', Gençlik Sporları, Fiziksel Aktivite ve Sağlık: Küresel Perspektifler¹

Selçuk Açıkgöz, Ege Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

ORCID: 0000-0003-4783-1066

E-posta: ackgozselcuk@gmail.com

Symeon Dagkas, Laura Azzarito ve Kevin Hylton'ın bu editoryal çalışması, yeni ırkçılık yaklaşımlarını ele almakta ve siyah ve diğer azınlıklaştırılmış toplulukların nasıl ırkçılığa maruz kaldığını, beyazlığın hegemonyasını koruma gayretlerini ve buna karşı geliştirilen pratikleri Spor ve Beden Eğitimi (BE) içerisinde çeşitli örneklerle tartışıyor. Bu önemli konu için farklı ülkelerden araştırmacıları bir araya getiren editörler spor, beden eğitimi ve serbest zamanda 'ırk', toplumsal cinsiyet ve sınıf kavramlarının tartışılmasına yaptıkları çalışmalarla uzun yıllardır alana öncülük etmekte. Editörlerden Symeon Dagkas, St Mary's Üniversitesi, Spor, Sağlık ve Uygulamalı Bilimleri Fakültesi'nde Profesör ve çalışmaları ırk, sınıf, etnisite ve kültür kesişiminin göçmen ve etnik azınlık geçmişe sahip gençlerin spor, fiziksel ve beden eğitimini pratik etmelerine yönelik etkileri üzerine yoğunlaşıyor. Editörlerden Dr. Laura Azzarito ise, Amerika Birleşik Devletleri'nde Columbia Üniversitesi'nde Beden Eğitimi, Pedagoji ve Fiziksel Kültür lisansüstü programının direktörü ve Görsel Araştırmalar Merkezi'nin de eş-direktörü olarak toplumsal cinsiyet, ırk/etnisite ve toplumsal sınıf arasındaki karmaşık detayların gençler üzerindeki etkisine odaklanıyor. Kevin Hylton da Leeds Beckett Üniversitesi'nde Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık Merkezinin direktörü. Aynı zamanda da Spor, Serbest Zaman ve Eğitimde Eşitlik ve Çeşitlilik Profesörüdür ve bu pozisyona sahip olan ilk siyah Profesördür.

Eleştirel ırk teorisinin birçok bölümün merkezinde yer aldığı çalışma, çoğunlukla deneysel araştırmalara dayanıyor ve bu da kitabın güncelliğine ve yöntemsel çeşitliliğine çok önemli bir katkı sunuyor. Kitabın genel çerçevesini kısaca yansıtmak gerekirse; ilk olarak birinci (Kevin Hylton) ve ikinci bölümlerde (Symeon Dagkas) yazarlar 'ırk' kavramının toplumsal inşa edilmiş bir olgu olduğu üzerine teorik tartışma yürüterek günümüzdeki ırkçılığın anlaşılmasında işe yarayacak 'ırk mantığı' ve 'ırk tasarımı' kavramları üzerinden teorik çerçeveyi inşa ediyorlar. Diğer bölümlerde ise çoğunlukla deneysel araştırmalara bağlı teorik tartışmalar yürütülüyor. Kitaptaki bölümlerin konularını beden eğitimi

deneyimleri ve müfredatı, irksallaştırılmış azınlık sporcular ve sağlık sistemi ve eğitimi olarak sınıflandırabiliriz.

Bölümlerin birbirinden teorik ve yöntemsel olarak ayrılması sebebiyle her bölümü ayrı ayrı incelemek faydalı olacaktır. İlk olarak, kitabın “İrk, İrkçilik ve İrk Mantığı”² (Race, Racism and Race Logic) isimli birinci bölümünde Kevin Hlyton, ırk, ırkçılık ve ırk-tasarımı (racecraft) kavramlarını tanıtarak başlıyor. Hlyton, ilk olarak hem siyah hem de beyazların spor branşı seçerken kararlarını stereotiplere göre belirlemelerine ‘ırk mantığı’ olarak tanımlanan genellemelerin, önyargıların ve sorgulanmadan kabul edilen ‘bilimsel’ bilgiler ağının neden olduğunu tartışıyor. Bu mantıkta, bireylerin spora katılımda irksallaştırılmış özelliklere göre tercih yaptığı tartışılıyor. Hlyton, ayrıca diğer bölümlerin de temelinde yer alan eleştirel ırk teorisini kökleşmiş ve üstü kapalı bir şekilde kendi tahakkümünü sürdürmeye çabalayan ırkçılığın etkilerini ortaya çıkarmak için kullanmaktadır. Bilimsel olmayan ya da yanlışlanmış bilginin bilimsel bilgi okur-yazarlığına sahip bireyleri ele geçirme becerisini anlatan ırk-tasarımı kavramı da bu bölümde tartışılıyor.

Symeon Dagkas, kitabın “Spor, Fiziksel Aktivite ve Sağlık Pedagojisinde Toplumsal Adalet ve Keşisimsellik: Bağlantılar Yaratmak” (Social Justice and Intersectionality in Sport, Physical Activity and Health Pedagogy: Creating Connections) başlıklı ikinci bölümünde, spor, sosyal adalet ve sağlık pedagojisi kavramlarını eleştirel bir noktadan keşisimsellik ile genç siyah ve etnik azınlık bireyler üzerinden ele alıyor. Çalışma, siyah ve diğer etnik azınlıkların homojen bir grup olarak görülmesinin beyazlığı norm olarak ortaya çıkardığını ve bunun irksallaştırılmış bireylerin geçmişte ve bugünde yaşadığı ayrımcılığı, sömürgecilik pratiklerini ve diğer dışlanma pratiklerini reddederek her bireye eşit yaklaştığını söyleyen renk körü ırkçılığın bir sonucu olduğunu ifade ediyor. Ayrıca çalışma, keşisimselliğin temel elementlerinden birinin kamu sağlığı konusu olduğuna vurgu yapmaktadır. Yazar, neoliberalizmi de bu keşisimselliğin içine ele alarak mikro, mezo ve makro seviyelerde ırkçılığın ve damgalamanın ortaya çıkma ve sürdürülme pratiklerini spor ve fiziksel aktivite içerisinde inceliyor.

Hill and Fiset, “BE Öğretmen Eğitimi Müfredatımız Neden Beyaz? Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi Programlarında ‘İrk’ Kavramının Öğretilmesine Yönelik Ortak Bir Öz-Çalışma” (Why is Our PE Teacher Education Curriculum White? A Collaborative Self-Study of Teaching About ‘Race’ in PETE Programmes) adlı üçüncü bölümde, yakın zamanda kültürel çeşitliliğe dikkat eden Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi (PETE: Physical Education Teacher Education) müfredatındaki gelişmelerden başlayarak, bu alanda lisans eğitimi veren iki öğretim görevlisinin Britanya Kolonyalizmi ve Spor Sosyolojisi derslerindeki deneyimlerine

odaklanıyor. Bölüm, teorik-pratik dengenin öğrencileri ırkçılık tartışmasına hazırlamak için gerekliliğine ve beyazların sessizliğini nasıl değerlendirmek gerektiğini tartışıyor.

Dördüncü bölümde Annette Stride, “Farklılık ve Benzerlik Hikayeleri: Güney Asyalı, Müslüman Genç Kadınlar Beden Eğitimi Konuşuyor” (Stories of Difference and Sameness: South Asian, Muslim Young Women Talk Physical Education) başlığıyla, Müslüman genç kadınları zayıf ve pasif olarak öne çıkaran tek kültürlü beden eğitimi müfredatına odaklanıyor. Bölüm, müslüman genç kadınların deneyimlerine odaklanarak genç kadınların önceliklerinin İslam baz alınarak genelleştirilmesinin nasıl aynı zamanda nefret söylemi oluşturduğunu ortaya koyuyor. Ayrıca, okulun farklı dinsel veya kültürel kimlikten öğrencilere karşı toleranssız olan beden eğitimi müfredatına karşı, genç Müslüman kadınların okul dışı fiziksel aktivite alternatifleri geliştirmeye devam ettiklerine yer veriliyor. Çalışma son olarak, genç müslüman kadınlar üzerinden beden eğitimi müfredatını sorguluyor ve farklı kültürlerden kadınların taleplerinin dikkate alınmamasını eleştirel bir mercekle analize giriyor.

Kitabın beşinci bölümünde Claire E. Crawford, “Genç Siyah Yaşamları Sporculandırmak: Lise Sporlarında Eğitimi Ticaretle Karıştırmak” (Athletising Young Black Lives: Confusing Education with Commerce in High School Sports) başlığı altında, siyah gençlerin ‘sporculandırılarak’ sadece sporcu olabileceklerinin dolaylı yoldan öğretilmesi sürecini medya eleştirisi ile ele alıyor. Bölüm, siyah gençlerin kurumsal şekilde sporculandırıldığı ve bu süreçte emeklerinin ticari sebepler için kullanılarak birer ‘işçi sporcuları’ dönüştüklerini ele almaktadır. İrkçılık ve kölelik geçmişiyle bilinen ABD’de bir bölgedeki lisede gerçekleştirilen çalışma, katılımcı gözlem, informal görüşmeler ile ‘sporculandırmayı kolaylaştıran’ hegemonik söylemi yıkan karşı-hikayelere odaklanıyor. Bu yazı, siyahların lise çağından itibaren nasıl belirli sporlara yönlendirilerek eğitim vd. imkanlardan mahrum edildiklerini, ‘spor üstünlükleri’ varsayımı üzerinden ırksallaştırdıklarını hatırlatıcı bir misyona sahip. Toplum içinde aşağılanan, marjinalize edilen ve suçlulaştırılan siyah bedenler, spor bölümü programı içerisinde ise el üstünde tutulmakta, kahraman olarak görülmekte ve şöhretleştirilmektedir. Bu yolla siyahların tek tip bir başarı anlayışına çekildiği ve bunun sadece spor yoluyla başarılabilirliğinin aşılandığı savunuluyor.

Altıncı bölümde “ ‘Oyunu Oynamak’ ve ‘Kendi Yolumu Bulmak’: Etnik Azınlık Kadın BE Öğretmenlerinin Karşı Anlatıları” (“Playing the Game” and “Finding My Way”: Minority Ethnic Female PE Teachers’ Counter-Stories’) adlı çalışmada Mara Simon, iki etnik azınlık grup mensubu kadın öğretmenin görsel anlatılarına

odaklanıyor. Çalışmada etnik azınlıkların dışlanma süreçlerinden nasıl güçlenerek çıktıkları anlatılıyor. Beyaz dominant mekanlarda ırksallaştırılmış öğretmenler için beyazların kurguladığı ‘oyunu sürdürmenin’ bir çeşit yöntem nasıl dönüştüğü ve aynı zamanda oyunun içinden çıkabilmenin de yollarından biri haline geldiği tartışılıyor. Çalışmada ‘oyunu sürdürmenin’ bizzatı kötü bir yaklaşım olmadığı, bir strateji olup azınlıklara idari avantajlar sağladığı bunun da bireylerin çok kültürlü bir kurumsal çevre sağlamasına imkân verdiği tartışılmaktadır. Sonuç olarak, bunun hem azınlık(laştırılmış) olan öğretmenlerin güçlenmesine hem de kapsayıcı olmayan, önyargılı okul ve beden eğitimi yapısının sorgulanmasına katkı sağladığı çıkarımı yapıyor.

Derek Van Rheenen, “Amerikan Kolej Sporlarında Irk Mantığı” (Race Logics in American College Sports) başlıklı yedinci bölümde Amerikan kolej oyuncularının amatörlük adı altında sömürülmesini tartışıyor. Amerikan Kolej Spor Ligi NCAA’ın siyah sporcuları eğitim programı altında göstererek sporcular üzerinden elde edilen gelirlerin vergiden muaf edilmesini anlatıyor. Makale, kolej takımlarının başarılarının yönetimlere ne tür gelirler sunduğunu ve bu sayede daha fazla öğrencinin okullara başvurmasının sağlandığını anlatıyor. Bazı üniversitelerin siyah sporcuları burslu olarak okullarına dahil ederek ırksal, kimliksel çeşitliliğe önem veren bir kurum algısı yaratmaya çalıştığını ama bunun aksine, bu kapsayıcılığın sadece sporcularla sınırlı kaldığı çalışmanın önemli bulgularından birini oluşturuyor.

Sekizinci bölümde “Siyahın Fiziksel Üstünlük ve Entelektüel Düşüklüğüne Dair Stereotipik İnşaya Meydan Okuma” (Challenging the Stereotypical Construction of Black Physical Superiority and Intellectual Inferiority in Sport) başlığıyla Harrison, Crooms ve Sales, siyah sporcuların bırakıldığı ikilem açısından bir devam görevi görüyor. Siyahların performanslarının yüceltilirken entelektüel yapabilirliklerinin nasıl yetersiz görüldüğü tekrar ele alınıyor. Çalışma, stereotipleştirmenin nasıl işlediğini berrak bir şekilde parçalara ayırarak kendi önyargılarının yanlış olarak ortaya çıktığı durumlarda dahi bireylerin bakış açılarını nasıl meşrulaştırdığını örnekleniyor. Örneğin, kendi önyargılarının yanlışlığını ortaya çıkaran bir siyahla karşılaştığında kişi, daha çok ‘sen farklısın...’ ya da ‘diğerleri gibi değilsin’ söylemine başvuruyor. Bu kendini onaran mekanizmada siyahların sportif özelliklerinin ‘üstün fiziksel özellikleriyle’ alakalı olduğu stereotipinin vurgulanması, siyah gençlerin spor kariyeri arzulamasına olumlu etki yaparken, eğitim ve entelektüel kapasitelerine yönelik önyargıların eğitim hayallerinin peşinden koşmalarına engel olduğunu bulgularla tartışıyor.

“Parkur, Özgür Koşu ve Genç Beyaz Erkekler: Kimlikler, Dirençler ve Dijital Temsiller” (Le Parkour, Freerunning and Young White Men: Identities, Resistances

and Digital Representations) başlıklı dokuzuncu bölümde Lawrence, bir spor dergisinin bir yıllık serüveni üzerinden yürüttüğü çalışmada hegemonik, cinsiyetçi söylemi yapıbozuma uğratan, karşı-kültürel yayınları beyazlık, önyargı ve ırk temaları ile bedeni karşılaştırarak inceliyor. Beyaz parkur sporcuları ile yürütülen çalışmada, beyazların siyahların ritüellerini (saç stillerini), kültürel giyim şekillerini benimsemenin bile nasıl suçlu olarak stereotipleştirilmeleri için yeterli olduğunu gösteriyor. Çalışma alternatif spor kültürünün bir parçası olan beyazların, sahip oldukları alt kültür sayesinde beyazlıkları ile yüzleşmelerine yardımcı oluyor ve stereotip beyazlığın reddetme biçimlerini gösteriyor. Araştırma sonuç olarak direnç gösteren, karşı hegemonik yapılar olarak görülen alternatif alanların da ırksallaştırmanın bir kurbanı olabileceği ve hiyerarşi ve hegemonik pratikleri örtbas edebileceği sonucuna ulaşıyor.

Onuncu bölümde, McCuaig ve Phillips, “Spor ve Avustralya Aborjin Halklarının Normalleştirilmesi” (Sport and the Normalisation of Australian Aboriginal Peoples) isimli çalışmalarında, Avustralya Aborjinlerinin yıllar boyunca ihmal edilen haklarının ve iade-i itibarlarının spor aracılığıyla ‘normalleşme’ kavramı üzerinden geri verilmeye çalışılmasının sorunlu yönlerine odaklanıyor. Foucaultcu yönetimsellik ve pastoral iktidar kavramlarının analitik mercekle olarak kullanıldığı çalışma, sömürgeci mantığın eğitiminden sorumlu olduğunu düşündüğü ‘aşağı ırkları’ nasıl konumlandığını ve ezilme halinin devam edebilmesi için nasıl izole edildiklerini aborjin spor takımlarının maruz kaldığı ırksal ayrımcılık üzerinden tartışıyor. Diğer kültürel uygulamalar yok edilirken yalnızca yerli spor turnuvasının oynanmasına izin verilmesi iktidar kurmanın bir diğer türü olarak yansıtılıyor. Bu şekilde kolonyal bakışını aborjinlerin üzerinde tutan idareciler, onların tüm hareketlerini beyazların istediği yönde şekillendirmesini sağlamakta, bunu da doğrudan bir güç kullanmak yerine daha örtülü bir şekilde sürdürmektedir. Çalışma aynı zamanda söylemin değişse de bakış açısının nasıl halen ‘insancıl paternalist’ ve ‘sosyal darvinistçi’ bir veçheden gerçekleştiğini de özetliyor. Çalışma sonuç olarak, 18. yüzyılın sonlarındaki otoriter söylemin kölelikten, itaat edenden kontrol altına almaya doğru evrildiğini ele alıyor.

Onbirinci bölümde Kilvington, “Asyalı Britanyalılar, İrksal Çerçeveleme ve Futboldan Dışlanma” (British Asian, Racial Framing and Football Exclusion) başlıklı bölümünde, Asyalı Britanyalıların futboldan dışlanmalarına odaklanıyor. Asyalı Britanyalıların ilgisine rağmen oyuncu, antrenör ve yönetici seviyelerinde ne kadar az temsil edildiğini gündemine alıyor. Makale, ‘beyaz ırksal çerçevelemenin’ beyazların iktidarı elinde tutmasını, Asyalı Britanyalıların spora ilgi duymayan, çelimsiz olarak kodlanmasını ve bu sayede dışarıda tutulmalarına sebep olduğunu ortaya çıkarıyor.

“Pakistan-Britanyalı Müslüman Kadınlarda Fiziksellik ve Sağlık Eşitsizlikleri: Katılımcı Tiyatro-Tabanlı Bir Piyesin Analizi” (Physicality and Health Inequalities in British Pakistani Muslim Women: Analysis of a Participatory Theatre-Based Play) başlıklı, katılımcı eylem araştırması yürüten onikinci bölümde Fazil ve Wright, Pakistanlı Britanyalı kadınların yaşadıkları baskı ve stereotipleştirme sonucu ortaya çıkan temsilleri tiyatro oyunları üzerinden ters yüz etmeye çalışmaktadır. Kolay erişilemeyen ve kapalı toplumların ‘ulaşılması güç’ olduğu üzerinden Pakistanlı müslüman kadınların sağlık sorunlarının nasıl ihmal edildiği, fiziksellik ve sağlık eşitsizlikleri ile göç sonrası yaşanan sağlık sorunlarının nasıl iç içe geçmiş olduğu ele alınıyor çalışmada. Tiyatro tabanlı aktivitelerin Pakistanlı Britanyalı kadınlar arasındaki güçlendirici etkisi, hayat hikayelerini paylaşmaları ile dayanışma kurmalarını ve oyunlar aracılığıyla sağlık eşitsizliklerini anlatırken aynı zamanda stereotipleri de oyun içerisinde onarma biçimleri üzerinden yansıtıyor.

Fitzpatrick ve Allen “Sağlık Eğitimi Dekolonize Etmek: Politika Dökümanlarında Yerli Halkların İlmini Dikkate Almak” (Decolonising Health in Education: Considering Indigenous Knowledge in Policy Documents) isimli onüçüncü bölümde, sağlık bilgisinin epistemolojik olarak nasıl inşa edildiğini; sağlığın kanıtlanabilir, güçlü ve bilimselliğine vurgu yaparak diğer sağlık perspektiflerinin nasıl yetersiz ve aşağı görüldüğünü tartışıyor. Yerli halkların sağlık, iyileşme teknikleri çirkin ve bilimsel olmayan görülerek kültürel özellikleri de içeren alternatif sağlık yaklaşımları reddediliyor. Bölüm, beden eğitimi ve fiziksel aktivite anlayışını etkileyen ve tektipleştirici hegemonik sağlık anlayışının karşısına dekolonize edilmiş, yerlilerin iyi olma hali bakış açısını öne sürerek; yasalaşmış, tek tipleştirilmiş sağlık anlayışını düelloya davet ediyor.

Kitabın “Toplumsal Adalet Perspektifinden ‘Sağlık Açığı’: Eleştirel Irk Teorisi, Post-Kolonyalizm ve Post-Feminizm” (The “Health Gap” From a Social Justice Perspective: Critical Race Theory, Post-Colonialism, and Post-Feminism) başlıklı ondördüncü ve son bölümünde Azzarito kitaba atfen, beyazlığın sağlığı fitness ve eğitim kavramları içerisinde yedirerek nasıl bir norm ve normallik olarak sunduğuna ve ırksal-toplumsal kategori haline getirdiğine vurgu yapıyor. Bununla da sağlıklı olmak ile beyazlık arasında ilişki kurulmasına imkân sağladığı tartışılıyor. Yazara göre, beyaz olmayan etnik azınlıkların bedenleri, sağlıksız, yetersiz, aşağı olarak görülmek ile karşı karşıya kalıyor. Azzarito, bu bölümde genel olarak ‘sağlık açığı’ kavramı üzerinden okullardaki kurumsallaşmış müfredatları ele alıyor ve bu müfredatların etnik azınlıkların ırksallaştırılmasına neden olduğuna vurgu yapıyor. Sağlık açıklığı, yaygın şekilde siyahları ve etnik olarak diğer azınlıkları, sağlığına dikkat etmeyen, iyi beslenmeyen, spor yapmayan olarak damgalamaya devam etmektedir. Bu da etnik olarak azınlıklaştırılanların, ‘risk altındaki gruplar’

olarak görülmesine neden olmakta. Çalışma aynı zamanda sağlığı risk altında olan birey olarak azınlıklaştırılmış halkların kategorileştirilmesine siyahların da uyum gösterdiğine değiniyor. Bunun da beyaz olmayanın kendisine ve kimliğine yabancılaşmasını sağladığını vurguluyor. Bu benimsemenin 'beyaz' bir sağlık ve fitness anlayışı geliştirilmesine de yol açtığı, geleneklere dayanan sağlık, iyi olma halinin göz ardı edildiği tartışılıyor.

Deneysel araştırmalar, güncel teorik ve metodolojik yaklaşımlarla bezeli bu editöryel çalışma, analizlerini sınırlı sayıda Batı ülkesindeki araştırmalarla gerçekleştirmiş olsa da ırk, etnisite kavramları ile ilgilenen araştırmacılar ve lisansüstü öğrenciler için oldukça önemli bir kaynak. Beden Eğitimi Öğretmeni yetiştiren kurumları, öğretmenin kültürel kimliği konusunda duyarlı olmaya çağırıyor ve kültürel kimliklerden kaynaklanabilecek öğretim ve beden eğitimi yaklaşımlarını teşvik etmenin önemine vurgu yapıyor. Kitap aynı zamanda birçok yeni soruyu akla getiriyor: Türkiye'deki farklı kültürel kimliğe sahip bireyler, beden eğitimi öğretmeni (adayı), antrenör, sporcu olarak kendi kültürel kimliklerini temsil ederek spor alanlarında nasıl varolabiliyorlar; kimliklerini temsil etmenin getirdiği zorluklar neler ve sadece kültürel kimlikleri sebebiyle iş imkanlarından mahrum kalıyorlar mı ya da spor kariyerleri sekteye uğruyor mu?

Azınlık mensubu öğretmenlerin ırkçılık ya da ırksallaştırma deneyimleri dışında, kitap ayrıca Türkiye beden eğitimine yönelik derslerin ve lisans seviyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği müfredatını da yeniden düşünmeye teşvik eden bir özelliğe sahip. Farklı kültürden öğrencilerin spor alanlarında kendi arzuladıkları şekilde temsil edilmesinin yanı sıra ders içeriklerinin de kültürel çeşitliliği kutlayan ve destekleyen aktivite ve eğitimleri içermesi kitabın üzerinde durduğu ve Türkiye'deki araştırmacı ve eğitimcilerin de dikkat etmesi gereken konulardan biri.

Kitap siyah ve müslüman azınlıkların ırksallaştırılma deneyimlerine yönelik de oldukça fazla örneksunuyor. Bu açıdan ayrıca, Türkiye'de beyaz ya da Türk olmayan bireylerin spor içerisinde maruz kaldığı ırksallaştırmaların anlaşılmasının ne kadar önemli olduğunu bizlere hatırlatıyor. Türkiye'deki Kürtler, Suriyeliler, Romanlar, Siyahlar vd. 'ötekiler' spor içerisinde hangi ırksallaştırmalara maruz kalıyor, bu ırksallaştırmalar onları hangi spor branşlarından veya spor aktivitelerinden uzak tutuyor? Hem azınlık kültürün mensubu hem de kadın ya da kız çocuğu olmanın Beden Eğitimi ve Spor derslerindeki veya genel olarak, spor alanlarındaki 'ırksal' etkileri neler? Bu durumlarda kalan çocuk, genç veya yetişkinler hangi savunma mekanizmalarını kullanıyor?

Yukarıda sorularla ifade edilen muhtemel durumları ortadan kaldırarak, kapsayıcı bir beden eğitimi ve spor alanı inşa etmek için politika yapıcılar kültürel kimlik konusunu merceğine alarak spor kulüplerinde ve spor aktivitesi içeren her alanda bireylerin spora katılım haklarını korumaya yönelik farkındalık çalışmaları yürütebilirler. Ayrıca, kulüplerin 'Eşitlilik-Çeşitlilik-Kapsayıcılık' (EÇK) politikaları geliştirmelerini sağlayacak kapsayıcı eğitim mekanizması ortaya çıkarmasına ön ayak olabilirler. Bu çalışmalar aynı zamanda, örneğin, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve ilgili kurumların gerçekleştirdikleri programlarda farklı sosyo-kültürel geçmişe ait çocukların eşit katılımı konusunda kapsayıcı bir perspektifle programlara katılan çocukların kendileri olmalarını sağlayacak kültürel güvenlik şartlarının da yerine getirilmesini sağlayabilir. Araştırmacılar açısından ise görünmez ırkçılık pratiklerini anlamak ve ortaya çıkarmak yeni bir çalışma alanı olarak görülebilir.

Bu kitapta bahsedilen birçok konu ilk bakışta Türkiye'deki bağlamın dışında kalıyormuş gibi görünse de 'ırk', (kültürel) ırkçılıkla ilgili teorik tartışmaların içerisine girildikçe uluslararası alanda tartışılan birçok konunun Türkiye'de de yaşandığı farkedilecektir. Bu kitabın teorik ve yöntemsel çeşitliliğiyle Türkiye'de spor ve ırkçılık konusunu araştırmada yardımcı olabilecek pek çok imkân sunduğu ve sporda ırk, ırkçılık ve etnisite kavramlarını anlamada motive edici bir kaynak olabileceği düşünülmektedir.

Sonnot

¹ Dagkas S, Azzarito L ve Hylton K (Editörler) (2019). *'Race', Youth Sport, Physical Activity and Health: Global Perspectives*. London: Routledge.

² Kitabın Türkçe baskısı olmadığı için başlık ve metin atıflarında kendi çevrilerimi kullanıyorum.